

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgu
Inului Nr. 30.
Arștorii nefracate nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Biroul de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgu
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
E. Moss, Haasenstein & Vogler (Ötz
Mans), H. Schalek, Alois Hornel, M.
Dukas, A. Oppalik, J. Donnberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernai; în Frankfurt: G. J.
Dassler; în Hamburg: A. Stamer.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colonă 6 cr. și
50 cr. timbru pentru o publi-
citate. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a III-a o
seră 18 cr. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVaniei

ANULU XVI.

Nr. 257.

Brașov, Sâmbătă, 20 Noemvre (2 Decemvre)

1893.

Situațiunea școlilor noastre.

I.

Brașov, 19 Noemvre v.

În Nr. 1 al „Gazetei Transilvaniei” din 1878 aprețiându situațiunea de atunci a Românilor din Transilvania, Bănat și Țera ungu-răscă, am dîs:

„Respinși fără cruțare din toate pozițiunile vieții publice de stat, admiși numai ca apendice al rasei domnitoare, ne-a mai rămas un singur teren de activitate națională, acela al culturii noastre naționale românești. Pe terenul cultural, la care înainte de vreme ne îndrumau în continuu contrarii noștri politici, trebuie să ne concentrăm astăzi toate puterile, aici pe acest câmp, cel mai trumos al activității omenesci, trebuie să conve-nim și să dăm mîna cu toții: preoți, învățători, magistrați, advocați, comercianți, proprietari, industriași ș, a., aici trebuie să ținem bine cumpena intereselor particulare și să nu iertăm ca aceste să fie exploatare în dauna intereselor generale de cultură ale poporului român. Astfel numai vom pute conserva ce mai este de conservat, fundamentul culturii naționale, școlele noastre sădite și îngrijite ca atîta sudore și jertfă. Legile garantează sub anumite condițiuni existența institutelor de cultură românești, să ne folosim dîr de avantaje, ce ne le mai pot oferi...”

La 1878, cînd am scris aceste, adversarii noștri politici încă nu cutezară a se gîndi să restrîngă și puțin libertate, ce mai rămăsese naționaliilor nemaghiare pe terenul cultural. Încă erau prea prospete promisiunile, ce le dădură ei la 1868, că vor lăsa acestor naționaliilor câmp liber de dezvoltare pe terenul bisericesc școlar.

Cei cinci-spredece ani, ce au trecut de atunci, au fost însă de ajuns, să justifice pe deplin toate temerile, căora le au dat expresiune deputații naționaliști în dieta din 1868, care a adus acele legi, ce aveau să fie o garanție pentru dezvoltarea naționaliilor nemaghiare.

Direcțiunea politice mai conciliante deakiste, ce se inaugurasă la 1868, încă a mai durat și în 1878, dîr ivindu-se la 1875 pe firmamentul politic stău sistemului Tiszaișt, acea direcțiune fu totu mai mult părăsită și ignorată și patru ani au fost de ajuns pentru ca să fie ca deservire delăturată.

La 1879 s'a ridicat cea dintăiu mare furtună în contra școlilor noastre. În acest an regimul tiszaișt a rupt definitiv cu tradițiunile școlii deakiste și a inaugurat o nouă direcțiune politică forțe agresivă, intolerantă și despotică, despre care dicea Ludovic Moesary în dieta, că nu șcie pînă unde are să mîrgă.

Și puțină libertate ce-o garantau legile dela 1868 Nemaghiarilor pe terenul învățămîntului a fost

făcută ilosorică prin legea care impunea cu forța intrucerea limbei maghiare în școlele noastre populare. Pînă aci contrarii noștri încă se sfieau de a mărturisi pe față tendințele lor de maghiarizare. De aci încolo însă sistemul de maghiarizare a fost ridicat la un principiu de stat. Sub pretextul lătirii limbei statului și a întăririi „ideei de stat” se introduse un războiu formal în contra învățămîntului nostru național.

Înainte dictatului, că trebuie să învețe toți unguresce, nu mai aflare ascultare nici preceptele pedagogiei, nici interesele de cultură națională ale Nemaghiarilor. Școlele noastre populare deveniră un câmp de experimentare pentru maghiarism.

Din an în an situațiunea creată școlilor noastre deveni mai tristă și mai amenințată, pînă ce lucrurile au ajuns unde sunt astăzi.

La 1883 fură trase și școlele noastre medii în cerul de feru al maghiarizării succesive. La 1891 se votă legea pentru Kisdedovuri, cu menirea apriată de a servi ca mijloc pentru a ușura problema maghiarizării începîndu chiar din cea mai fragedă etate a copiilor. Urmără apoi una după alta legile și ordinațiunile ministeriale cele mai noue, cari împreună cu legea pentru Kisdedovuri, constituie „meritele cele mari patriotice”, pentru cari fu sărbătorit în dietă zilele acestea ministrul de instrucțiune Csaky.

Scopul acestor legi și ordonanțe îl cunoscem cu toții chiar din gura ministrului de instrucțiune publică, care îl mărturisește pe față fără de nici o șfială, ba încă se laudă cu el înainte dietei și își exprimă părerea de rău, că nu poate să-i corăspundă mai mult, din cauza lipsei de mijloce materiale.

Și acest scop numai priincis nu poate fi școlilor noastre și existenței lor.

CRONICA POLITICĂ

— 19 Noemvre.

Marele diaru din Londra „Pall-Mall Gazette” din 18 Noemvre curent, inspirat de un pamflet oficial unguresc semnat de procurorul din Clușiu numit, „Ungaria calomniată”, publică un articol important intitulat: **Mișcarea panromână**, și în care se susține, că acțiunea tinerime române și a Ligei culturale are de scop de a înjosi Ungaria înaintea Europei, pentru-ca „iredentiști” români să pregătască terenul, pentru anexarea Transilvaniei la România. Marele diaru din Londra publică într-unul din numărul său mai prospet un răspuns al președintelui Ligei culturale, secțiunea Paris, care dice, că „Replica” departe de-a fi o operă calomniătoare, este un trist tablou al adevăratei stări de lucruri din Ungaria, și această scrisore înceie ast-fel: „Românilor transilvăneni nici prin cap nu le trece, de-a se uni cu România, ei doresc a trăi în pace și în concordanță cu Maghiarii, dîr, această concordanță nu va fi perfectă decăt în ziua,

cînd națiunea română nu va mai fi exploatare de cea maghiară, ci va avé pe lângă datoriile ce i se impun ađi, și drepturi naționale.”

*

O telegramă din Viena aduce scirea, că deputații croați și sloveni, cari au repășit din clubul Hohenwart, au făcut o declarațiune în public, în care susțin, că pînă acum n'au repășit din numitul club numai din simplul motiv, căci sperau, că acel guvern, care de repetite ori, a accentuat, că stă mai pe sus de partide, va rezolva în mod mulțămitor, câteva cesiuni pendente de naționalitate și economice. De altă parte ei declară, că vîndu formațiunea unui guvern, în care Slavii n'au nici un reprezentant, și dela care nu se poate spera promovarea egalei îndreptăririi a naționalităților, în conșciință, ei vor vota contra stărei excepționale și-i vor păstra independența și față cu unele cesiuni controversabile. Totodată ei vor intra în tratări cu ceilalți deputați croați și sloveni, sperîndu, că aceștia se vor uni cu ei pentru o lucrare parlamentară comună. Tendința lor, dice declarația, va fi, ca să cîștige pe toți deputații slavii pentru ideea egalei îndreptăririi a popoarelor slave.

*

Numeroșii membrii ai partidului guvernamental, scrie „Budap. Tgbtt”, au conferit în timpul din urmă asupra situațiunii create prin proiectul de lege asupra căsătoriei civile. Deși acest proiect va fi depus pe biroul camerei numai Sâmbătă, cu toate acestea a intrat deja desbinare în majoritate. O parte cere, ca cesiunea de partid să fie lăsată la o parte, o altă parte cere, ca să nu se facă eforturi pentru convingerea membrilor. Totuși se pare, că aducerea cesiunii de partid este inevitabilă, de-ore-ce singuraticii membri ai partidei guvernamentale voteră — după cum s'a întîmplat asta în adunarea catolicilor dela Szabadka, — neîncredere guvernului, fără ca pentru aceasta să se ridice contra lui. Câți-vă membri ai partidei guvernamentale, cer acum ca să se desfășure mai înainte cesiunea de partid, pentru-că ast-feliu, lipsa de disciplină ar face progrese enorme și în ultima lină ar aduce cu sine cesiunea partidului guvernamental. Într-aceea între membrii partidei guvernamentale se agită într-un mod violent contra căsătoriei civile și pe cînd în sală se urmăz discusiunea bugetelor într-un mod monoton, în culoare se debate forțe viu între membrii partidei guvernamentale, care astăzi chiar a adus cu sine un conflict, acut între doi membri ai majorității. Dîr am judeca după dispoziția, ce domnesce în partida guvernamentală, este eschisă posibilitatea, că partida va susține unanim proiectele politico-bisericesc. Cel puțin 50 de membri ai partidei guvernamentale sunt priiviți ca contrari ai reformei; cercurile conducătoare ale guvernului se străduesc să înduplece pe cei nemulțumiți, ca să absenteze dela vot. Pentru câți-vă „liberali”, va ajunge această presiune plăcută de sus dîr totuși mai rămân vre-o 30 membri ai partidului guvernamental, cari parte din cauza pozițiunii lor, parte din cauza promisiunii publice, dată la ultimele alegeri, vor fi siliți să voteze contra proiectelor. Este dîr lămurit, încheie fîia sus dîs,

că sorțea proiectelor politico-bisericesc este în mînilor opozițiunii.

*

„Agenția Română”, comunică următoarele, asupra mersului crizei în Franța: D. Carnot a oferit d-lui Spuller însărcinarea formării cabinetului. D. Spuller a răspuns, că va consulta pe câți-vă prietini. El a vîdut după amîci câte-vă personaje politice, între cari pe d-nii Burdeau, Raynal și Etienne. După diaru „La Liberté” se asigură în culoarele Camerii, că cabinetul Spuller ar fi compus ast-fel: D-nii Laboulaye, séu Spuller esterne; — Cavaignac, resbelu; — Merlin, justiție; — Bertholet, instrucțiune publică; — Burdeau finance; — Raynal, interne; — Etienne, lucrări publice. Diaru „La Cocarde” se teme, ca eventualitatea unui cabinet Spuller, să nu strice bunele relații cu Rusia. Diaru spune, că d. de Mohrenheim ar fi declarat, că nu va mai pute sta la Paris, dîcă Spuller va fi președinte al consiliului (!) — Chemarea d-lui Spuller la cărmă va fi de sigur cam surprîndătoare. Și acesta nu pentru alt-ceva, de căt numai pentru-că de multu fostu prietinu al lui Gambetta nu mai făcuse să se vorbească despre dînsul nici în bine, nici în rău, și anume, tocmai de cînd a cădut ministerul Ferry în care d. Spuller ocupase, după portofoliu instrucțiunii publice, pe acel alt esterne. Spuller (Eugéne) s'a născut la Seurre (Côte-d'or), în anul 1835, dîntr-un tată străin, stabilit în acela oraș. Și-a făcut studiile superioare la facultatea de drept din Paris și după terminarea acestor studii s'a înscris în baroul din Paris, unde legă prietini cu Gambetta. În Noemvre 1871 d. Eug. Spuller luă parte la crearea gazetei lui Gambetta „La Republique Française”, al cărei primu redactor deveni mai târziu, și dibăcia sa de publicist contribuî mult la succesul imediat al organului oportunistului republican. Ministru a fost pentru prima oră în așa numitul „mare-ministeru” al lui Gambetta, a căru durată de alt-feliu n'a fost, după cum se șcie, atăt de lungă, pe căt de „mare” se dicea ministerul.

*

Lordul Salisbury, după cum se telegrafiază din Cardiff, a ținut în clubul conservativ de-acolo o vorbire, în care a accentuat, că situația în Europa e de natură a îndemna pe Anglia să se ocupe serios de întărirea ei. Popoarele înarmate ale Europei, dîse Salisbury, sîmăna cu o corabiă pancerată, la a cărei cărmuire trebuie multă grijă și circumspecțiune, căci o singură greșelă poate să provoce urmări fusteste. Anglia nu poate conta, decăt la propriile ei forțe maritime, care după părerea lui, trebuie nesmintit să se aumenteze conform cerințelor.

*

Se pare că criza din Italia se va curma în cîndu, cel puțin așa poate conchide din tratările asupra formării noului ministeriu. Zanardelli a conferit cu mai multe personaje politice. Se colporteză următoarea combinație: Președinte și la interne Zanardelli; esterne: Saracco; finanțe: Sonnino; războiu: Vecchelli; agricultură: Coccori.

SCIRILE ȚILEI.

— 19 Noemvre.

„Szbdiia”. Sub numirea acesta se va forma o societate sêrbescă pe teritoriul

monarhiei austro-ungare. Scopul societății este: 1) A deștepta, lăți și consolida, în mod legal, cu cuvântul și fapta: sentimentul național sârbesc nefalsificat, între Sârbii din Austro-Ungaria. 2) A consolida concordia Sârbilor din monarhia, atât prin apărarea numelui și naționalității sârbesce, prin un mod hotărât de atitudine, în amănând jumătățile monarhiei, conform legilor existente și a împrejurărilor. 3) A griji de autonomia bisericească a poporului sârb gr. or. și de individualitatea ei națională. 4) A influența asupra opiniei publice și a exercita înrîurire asupra pressei libere sârbesce din monarhia. Pe baza statutelor membru poate fi ori care bărbat sau femeie majoră sârbă, care s'a născut în monarhia. Taxa anuală 2 fl. v. a. Societatea va avea o direcțiune supremă în Agramă.

A treia conferență a episcopilor catolici. Pe ieri, Joi, a fost convocată la Budapesta a treia conferență a episcopilor catolici, ale căreia obiecte de dezbateri au fost: mai întâi proiectul de lege privitor la introducerea căsătoriei civile, arătându-se și cauzele pentru cari Majestatea Sa a dat prealabilă aprobare acestui proiect; primetele va ceti apoi rescriptul Papei Leo XIII privitor la căsătoria civilă; în fine se va discuta asupra hârtiei ministrului Csaky, prin care cere ca la facultatea teologică de la universitatea din Pesta să se introducă *propunerea în limba maghiară, în locul celei latinesce.* Se crede, că conferența va dura mai multe zile.

Érăși procese de presă. Tribunalul r. din Clușiu a hotărât punerea în stare de acușare a d-lor Ioan Russu-Șirianul, ca redactor și autor, și Ioan Popa Necea ca conducător de tipografie, pentru articolul apărut în „Foia Poporului” nr. 28 del. 11 (23) Iulie c. sub titlul: „România pentru noi”. Pertractarea e fixată pe ziua de 22 Decemvre n. c., în sala tribunalului din Clușiu. — De-aseenea pentru o corespondență din Tornaia, apărută în aceeași foie și subscrisă de d-l George Petrovič, invțător gr. or., s'a introdus cercetare judecătorească atât în contra d-lui G. Petrovič, ca autor, cât și în contra d-lor I. Russu-Șirianul, ca redactor, și Ioan Popa Necea ca responsabil pentru tipar.

Un preot falsu. Din Alba-regală se scrie cu data de 28 Noemvre: La 24 l. c. sosi aici un preot, care se inscrie în registru pasagerilor dela Hotel cu numele de Dr. Edmund Széchenyi. Cu el sosiră tot-odată încă 2 tineri, un fost diurnist și fiul unui proprietar din comitatul Vesprim. Széchenyi i luase cu el pentru-că spera, să adune bani prin intervențiunea lor. El și primi ajutoare dela mai mulți magnai, între cari și dela contele Moritz Nicolau Esterházy. El voi să escompteze și o poliță de 130 fl. la banca comercială de aici, der fu refusat. Intr'aceea însă mai mulți preoți făcură atenți poliția asupra procederei acestui preot și vice-căpitanul Polzer îl chiamă la un interogator, cu care ocaziă se convinse, că el se numește Edmund Scholz. El declară, că și-a schimbat numele de mai mult timp în Széchenyi, că e cleric în Viena, de unde însă a eșit, și acum plecă la Roma, unde voese să se facă iesuist. De ore-ce el nu fusese la nici o asentare, fu considerat ca desertor și astfel fu arestat împreună cu diurnistul.

Prelegere publică. Duminecă în 21 l. c. se va ține în sala cea mare a școlilor române din loc a doua prelegere publică; va prelega d-l dr. Iosif Blaga: „ceva despre viața noastră sufletească” (intellectuală). Timpul: 4-5 p. m.; prețul de intrare 20 cr. Școlarii după bunăvoință, cei săraci gratuit.

Măsurile excepționale din Boemia. Comisiunea camerei vieneze a adoptat cu 12

voturi contra 6, măsurile excepționale, ordonate pentru orașul Praga.

Escadra rusă din Mediterană. Diarul „Polit. Correspondenz” află din Salonic, că se așteptă sosirea escadre ruse din Mediterana, în luna lui Decemvre. Escadra ar sta acolo 2 sau 3 săptămâni.

Călimdarul plugarului pe an 1894, constatator din vre-o 9 cole de tipar, cu un bogat cuprins literar pentru popor, cu felurite scrieri economice, multe de poesii frumoase, totu felul de povești pentru trebuințele Ținice, câteva pagini de glume, proverbe, gacituri și alte multe. Acest călimdar, redigat de Ioan Georgescu, se poate compara dela Tipografia A. Mureșianu în Brașov, dela librăria Ciuru în Brașov, dela Societatea de consum în Blășu, cum și dela toate librăriile din țară. Prețul 25 cr., cu portu cu tot 30 cr. Pentru România: 80 bani.

DIN DIETA UNGURESCA.

În ședința dela 27 Noemvre, continuându-se dezbaterile speciale asupra bugetului de culte pro 1894, la poziția „educațiunea populară”, luă cuvântul:

Madarász József: El pretinde stricta executare a legii privitoare la învățarea obligatorie a limbei maghiare. Legea dela 1879 a fixat un termen pentru învățarea limbei maghiare, astfel că după 1883 n'ar mai fi fost iertat să funcționeze nici într'o școlă invțător de aceea, cari nu sunt capabili de-a propune limba maghiară. Eu recunosc, Țise vorbitoare, că sunt un șovinist, va să dică iubesc propagarea limbei patriei mele maghiare până la nemurire. (Aprobări în stânga și stânga estremă). Nu cu forța, der legea, care încă dela 1836 a făcut obligatorie propunerea limbei maghiare pretutindena în țară, a rămas lege până la 1868, și numai în 1868 a fost legislațiunea atată de slabă, ca să nu Țicu atâtu de lașă, încatu a rupt și a slăbit una dintre cele mai sigure baze ale unității de stat, a națiunii maghiare și a ideii naționale maghiare. (O voce în stânga: A fost o greșelă!) Se provocă la *circulara episcopului gr. c. dela Oradea-mare*, care încă ca pretext, își ia de basă legea de naționalitate dela 1868. Der acolea e încă legea dela 1840 și 1836, cum și § 55 al art. de lege dela 1868, din care nu reese, că copii de limbă curată maghiară să se potă obliga a scrie și a ceti în limba valahă. A ordona una ca acesta, din partea unui arhieru, el o consideră ca fapt nepatriotic. Roga pe ministru să controleze școlile naționalităților, să revideze legea de naționalitate (Aprobări în stânga) și mai pe sus de tate să griješă a se execută legea dela 1879. (Vii aprobări în stânga și stânga estremă).

Szederkényi Nándor: Are mari nedumeriri (său stropșeli, cum s'ar Țice—Trad.) din cauza ordinațiunei episcopului gr. cat. dela Oradea. Acea ordinațiune, care stă în conflict direct cu legea, nu are dreptul de-a pface limba liturgică a bisericei în limbă de instrucțiune populară și să vină astfel în conflict cu instrucțiunea obligatorie a limbei maghiare. Dcă biserica catolică ar voi să introducă limba latină, ca limbă de propunere în școlile populare, de sigur ar de revolta spiritele.

Veres József: Roga pe ministrul de culte, ca să stăruie pe lângă confesiuni să grăbescă cu urcarea salarelor invțătoresc la minimul de 300 fl., er nu să totă tandălăscă, „după cum le e obiceiul”.

Thaly Kalman: Inima stă să-i crepe de durere, că nu se execută destul de bine legea privitoare la propunerea limbei maghiare. Agitațiunile de naționalitate au isbuclit în unele părți ale patriei ca așa putere, încatu Ungurii trebuie să fiă cu cea mai mare luare aminte, dcă mai vor să rămână la sacul cu grăunțele. Cere dela ministru luarea unor măsuri excepționale: să se trimită din sinul ministeriului comisari ministeriali excepționali, cari pe neș-

teptate să viziteze școlile, mai ales pe cele din Ardeal și Bihor.

Ministrul Csaky: Regretă, că până acum nu s'a putut încă realiza executarea legii privitoare la limba maghiară, deși de când e ministru ne'ncetat a stăruit în direcția acesta. Speră însă, că nu peste multă deplină executare a legii va fi asigurată. Tocmai acum de câteva săptămâni a dat o ordinațiune, în care se iau nisce măsuri foarte energice și foarte hotărâte pentru executarea legii. Recunoșce și el, că ar fi cu cale să se schimbe unele dispozițiuni ale legii din 1868, ba a și arătat în ce sens ar trebui să se facă acasta modificare. Ca școlile admoniata să se închidă numai dcătu, acasta nu se pot. Școlle comunale sau de stat se pot înființa, cele confesionale însă, în sensul legii, nu se pot închide. Deorece însă se pare, că admoniata nu duce la scop, va trebui fără îndoială, să luăm cu timpul măsură, ca dcă după a treia admoniata școlă nu coreșpunde cerințelor legale, simplamente să se închidă, și în locul ei să se înființeze școlă de stat, ori comunală. La cererea lui Thaly răspunde, că el și până acum a luat măsură de-a se trimite comisari ministeriali pentru a visita școlile din părțile espuse ale țerei, cum s'au și trimis anul acesta în Ardeal și în Ungaria nordică, de unde a primit bune informațiuni. Cătu pentru minimul salarului invțătorilor confesionali, el a luat măsură cu privire la votarea bugetului pro 1895, negreșit ca minimul să fiă urcat la 300 fl.

Ce privește circulara episcopului Pavell, ministrul Țise, că în privința acesteia se va pronunța mai pe larg atunc, când se va aduce pe tapet acasta cestiune; de-altmintrelea el crede, că o hotărare în privința acesta să se aducă numai când va fi vorba de revisuirea legii de instrucțiune, fiindu aceste două în strinse legături una cu alta. Ministrul arată, că după dispozițiunile de aci ale legilor, n'a putut Țice nimic contra celor ce se Țiind în circulara episcopului, a accentuat însă, că nu se unese cu părerea, că neinvțăarea limbei ar fi împreună cu pericolul pentru biserica.

În fine, după ce subvenția pentru bisericile evang. aug. se ridică dela 120.000 la 150.000 fl., dezbaterile asupra bugetului de culte se termină, urmându la ordinea Țilei bugetul ministeriului de comerciu.

Kossuth despre cestiunea română.

Un preot unitar din Ardeal, Csifo Salamon, la reintorcerea lui din Anglia, s'a abătut pe la „sfântul” din Turin, cu care a avut o convorbire. El publică în „Ellenzek” declarațiile lui Kossuth asupra cestiunii române. Etă ce-a Țisă marele „martir” maghiar:

Nor negrii se grămădescă acolo, pe orizont. Prea departe ați lăsat să se desvölte mișcarea valahă; trebuia s'o sugrumăți în fașe, der acum abia se pot face acasta prin altceva, dcătu prin sabiă. Cu găină și cu colac, nu-i puteți câștiga (pe Românii). A fostu timp, când străbunii noștri puteau face mai mult, der acum e târziu, totul e întărit.

Kossuth apoi a vorbit despre răspunsul tinerime maghiare dat „Replicei”, er Csifo i-a amintit despre broșura lui Jeszenszky.

Târziu, târziu acum, Țise Kossuth, deja trebuia făcutu acesta până acum. Eu nu m'ași fi temut mai înainte de mișcările naționale, fiindcă șciam, că Ungaria va fi rașumul celorlalte state mai mici. Astădu însă nu este Ungaria, nu este politică maghiară, astădu este numai Oesterreich-Ungarn. Și Austria se descompune așa, că doresce altă stăpană. Rusul lucră, promite unia una, altuia alta, d. e. Ardellu ilă promite României. În zadar, cestiunea Orientului trebuie odată deslegată. Mi-ar plăce să vorbesc, der sunt departe, abia mi-se citeșu scrierile, acasă însă nu pot merge, ori voi trăi mai mult, ori voi trăi mai puțin.

Bietul Kossuth, a ajunsu obiect de exploatare politică. Ajunsu la bătrânețe, și-a uitat ce-a vorbit, în cestiunea română, sunt acum câteva luni, când a făcutu enunțațiun cu totul opuse celor ce a făcutu acum. Una însă a Țis'o drept și acum: e prea târziu, e prea târziu...

Sentința în procesul „Replicei”.

Suntemu constrinși a da locu aici sentinței pronunțate în procesul „Replicei”, în care se pretinde pe baza § 90 alu procedurii de presă, ca condamnații să-o publice și în „Gazeta Transilvaniei” în „limba oficială a statului”. Eat-o:

Sz. 5643/63 sz.

B. f.

Ö felsége a Király nevében.

A kolozsvári kir. törvényszék mint esküdtszéki sajtó bíróság, a kolozsvári kir. főügyesség, mint közbádó vádkeresete folytán Brote Jenő és társai ellen, a nagy-szebeni „nyomdaintezet részvény társaság” „Institut typographic” nyomdájában nyomtatott „Die rumänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn, Replik der rumänischen akademischen Jugend Siebenbürgens und Ungarns, zu der von der ungarischen akademischen Jugend veröffentlichten „Antwort auf die Denkschrift der Studirenden der Universität Româniens, mit einer ethnographischen Karte Oesterreich-Ungarns, und Rumâniens. Wien. Budapest, Graz, Klausenburg. Verlag der Herausgeber 1892” című a törvény kötelező erejének megtámadását, és nemzetiség elleni gyűlöletre izgatást tartalmazó röpiratnak terjesztése által elkövetett vétségék miatt folyamatra tett sajtó perben Szász Béla kir. ítélo táblai bíró végtárgyalási elnök vezetés alatt, Csizsér Károly és Reinhold Arthur kir. törvényszéki bírák, valamint Szabó Jenő, Dr. Jékely Dániel és Dr. Balázs Elemér kir. törvényszéki aljegyzők, továbbá Dr. Lehman Robert kir. törvényszéki hites tolmács jelenlétében, Páll Gyula, Hankó V. Károly, Schlauf Győző, Körösy József, Horátsik János, Gabányi Endre, Gáczágó Manó, Dr. Akoncz Károly, Eöri Tivadar, Dr. Groisz Béla, Dr. Lechner Károly és Meskó Miklós, mint rendes esküdteknek, valamint Dr. Gergei Albert, és Kovács Ferenc mint potesküdteknek közreműködése mellett az 1893 évi augusztus hó 30-án és szakadatlanul folytatott augusztus hó 31. napján megtartott nyilvános szóbeli végtárgyalás alkalmával az ennek folyamán Dr. Jeszenszky Sándor, kolozsvári kir. főügyési helyettes, mint a vádhatóság képviselője által előterjesztett vád, s a vádlottak, illetőleg jogi képviselőik: Dr. Petrovics István lugosi, — és Mudronyi Pál turocszent-mártoni ügyvéd által előadott védelem meghallgatása után, a tizenkét rendes esküd szavazata alapján a következően.

I T É L T:

I. vádlott Popovici C. Aurel (ki született Lugoson, lakik Nagy-Szebenben, 29 éves, gör. keleti vallásu, nő, 2 gyermek apja, szigorlo orvos, vagyonos, irástudó, büntetlen előéletű, a cs. és kir. sz. egészségügyi csapatnak tartalékos) és

II. vádlot Román Miklos (ki született Bükösön, lakik Beszterczen, 26 éves, gör. keleti vallásu, nőtlen, pénzügyi hivatalnok, kevés vagyonnal bir, irástudó, katonai kötelezettség alatt nem áll)

a „Die rumänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn, Replik der rumänischen akademischen Jugend Siebenbürgens und Ungarns, zu der von der magyarischen akademischen Jugend veröffentlichten „Antwort auf die Denkschrift der Studirenden der Universitäten Rumâniens, mit einer ethnographischen Karte Oesterreich-Ungarns und Rumâniens. Wien, Budapest, Graz, Klausenburg. Verlag der Herausgeber 1892” cím alatt a „nagy-szebeni nyomba intézet részvénytársaság” (Institut typographic) nyomdájában nyomtatott, s a btk. 172 §. második bekezdésében körülírt nemzetiség elleni gyűlöletre izgatást, valamint a btk. 173 §. ba ütőző, a törvény kötelező erejének megtámadását tartalmazó röpiratnak a btk. 171 §-ában tiltot módon történt terjesztése által elkövetett vétségében az esküdtszék által vétkekeknek találva, ezen vétségekben ezennel bíróilag es vétkekeknek nyilvánítottak és ezért — mindáét vádlottra nézve egyaránt tekintetbe véve a btk. 96 és 97 §§-ait, s alkalmazva a btk. 91 §-át a 172 és 173 § alapján a jelen ítélet jögerore emelkedése után törtenőden foganatosítástól kezdődően:

Popovici C. Aurel 4 (négy) évi államfogházra, és 500 (öt száz) forint pénz-büntetésre.

Román Miklos 1 (egy) évi államfog-

házra és 200 frt. (két szász) forint penzbüntetésre ítélték el.

Kötelezettek vádlottak ezen reájuk kiszabott pénzbüntetéseket az 1892 évi XXVII. t. cz.-ben megjelölt czélokra fordítandólag a jelen ítélet jogerőre emelkedése napjától számítandó 15 nap alatt külföldben végrehajtás teherével a kolozsvári kir. ügyészséghez befizetni, mely pénzbüntetések igazolandó behajthatlanságuk esetén a btk. 53 §. alapján Popovici Aurel-ra nézve további 50 (ötven) napi, Román Miklos-ra nézve további 20 (husz) napi államfogházra lesznek átváltoztatandók.

Elmarasztaltak továbbá Popovici C. Aurel és Román Miklos vádlottak 539 frt. 48 kr. eddigi, s az ezután felmerülő büntügyi költségeknek egyetemleges megfizetésére, s kötelezettek — a mennyiben szabadság vesztesé bűntetésük ideje alatt a saját költségükön való élelmeztetés iránti, a btk 35 §-án alapuló jogukkal élni nem kívánának, — a szabadságvesztés — büntetés foganatosításáról felmerülő személyi költségeknek egyenként való megfizetésére is. Popovici C. Aurel vádlat külön elmarasztalattik még a letartoztatással felmerült 18 frt. 94 kr. költségnek megfizetésére is.

Elrendeltetik továbbá a btk. 61 §. alapján a vizsgálat folyamán lefoglalt röpírat példányoknak elkobzása és megsemitése, s kötelezettek Popovici C. Aurel és Román Miklos vádlottak a sajtó rendtartás 90 §. alapján a jelen ítélet szó szerint, és egész terjedelmében, az állam hivatalos nyelvén a következő napi lapokban „Nemzet”, „Egyetértés”, „Pesti Hírlap”, „Pesti Napló”, „Magyar Hírlap”, „Budapesti Hírlap”, „Pester Lloyd”, „Kolozsvár”, „Ellenzék”, „Erdélyi Híradó”, „Tribuna”, „Gazeta Transilvaniei” és a „Telegraful Romanul”, az ezen lapoknak, az ezen ítélet jogerőre jutását követő legközelebbi napon megjelenő számában, a lap főhelyén, saját költségükön, különbeni törvényes jogkövetkezmények terhe alatt közzététetni, minek megtörténtét a Kolozsvári kir. ügyészséghez a jelen ítélet jogerőre jutásától számított 15 nap alatt beadandó lappéldányokkal kötelesek igazolni.

Popovici C. Aurelnak a f. évi augusztus hó 28 napjától kezdődőleg a bpr. 162 §. alapján elrendelt vizsgálati fogságban töltött ideje a jelen ítélettel rea kimért szabadságvesztés bűntetésbe nem számítatik (bünt. ügyvétel 107 §.), de a vizsgálati fogsága 5100 fr., (öt ezer forint) bistoitélki összegnek készpénzben, vagy ovadékképes érték papirokban a kolozsvári kir. ügyészséghez való befizetése ellenében, a lefizetéssel egyidejűleg megszüntetik, s szabadságbútelete elrendeltetik. Végül ugyan-csak Popovici C. Aurelra nézve, ezen ítélet a jogerőre emelkedés után, a nagyszaboni ca. és kir. 22 számú egészségügyi csapat parancsnokságának megküldetni rendel-tetik.

III. vádlott az ismeretlen tartozkodásu:

Brote Jenőre nézve az iratok a vád fenn tartásával ezen ítélet jogerőre jutása után a további intézkedések megtétele végett a kolozsvári kir. főügyészséghez át-tétetni rendeltettek.

I N D O K O K.

Miután a tizenkét rendes esküdt Popovici C. Aurel vádlottat 12 igenlő szava-zattal, Román Miklos vádlottat pedig 10 igenlő szavazattal, 2 nemleges szavazattal ellenében az ítélet rendelkező részében megjelölt két rendbeli vétségben vétkesnek mondotta ki, ennek következtében őket az 1871 évi május 14-én 1498 J. M. E. sz. a. kelt sajtóeljáras 89 § értelmében e vét-ségekben bírólág és vétkesnek kellett nyil-vánítani.

A büntetés kimérésénél a btk. 96 és 97 §§-ainak rendelkezését figyelembe kel-lett venni, azért mert a röpíratnak az állam nyelvére eszközölt hiteles fordításával bizonyitva van, hogy a btk. 172 § má-sodik bekezdésében, s a btk. 173 §-ában írt kétrendbeli külön vétség lett nyomtat-vány utján elkövetve, s így bűnhalmazat esete forog fenn, alkalmazandónak találta továbbá a bíróság a btk. 91 §-át és mind-kétt vádlottra nézve, mert eddigi büntetlen előéletük, és beismerésük, s Román Miklos vádlottira nézve még azon körülmény is, hogy ő mint a nyomda fizetett alkalma-zottja üzletvezetői állásából kifolyólag mü-ködött közre a nyomtatványok szétküldé-sénél, mint enyhítő körülmények veendők tekintetbe, mikkel szemben csupán Popo-vici C. Aurel vádlottira nézve merül fel azon sulyosbító körülmény, hogy ő saját beismerése szerint a röpírat szerkesztésében is részt vett, s terjesztésénél mint főtényező működött közre.

Mind eren enyhítő, illetőleg sulyosbító körülmények mérlegelésével vádlottakra kiszabott büntetések cselekményük sulyá-val arányban állónak találtattak.

A kimért pénzbüntetésekes esetleges

átváltoztatására vonatkozó rendelkezés a btk. 53 §-án büntügyi költségek iránti intézkesés az 1890. évi XLIII. t. cz. 4 §-án, a bünjelvényekül lefoglalt röpíratok elkobz-asának, és megsemitésének elrendelése a btk. 61 §-án a rendelkező részben meg-jelölt lapokban leendő közzététel kimon-dása pedig a sajtó eljárás 90 §-án, — s végül a Popovici C. Aurel vádlott vizs-gálati fogságának biztosíték melletti meg-szüntetése a bpr. 162 §-án, s illetőleg az 1853 évi január 24-én kelt J. M. rendelet §-án alapul.

Az ismeretlen tartozkodásu Brote Jenőre nézve a vizsgálat adatai szerint iga-zolva levén az, hogy ő a vádlelél kézbe-sítése után ismeretlen helyre távozott, el-lene az iratókat a vád fenn tartásával a to-vábbi intézkedések megtétele czéljából a vádhatósághoz átteni kellett.

A kir. törvénszék mint esküdtzéki sajtóbíroságnak nyilvános szóbeli végtár-gyalási üléséből.

Kolozsvárt, 1893 évi augusztus hó 31-én.

Szász Béla s. k., a sajtóbíroság elnöke.

(P. H.)

Dr. Balás Elemér s. k. a sajtóbíroság jegyzője.

Atentatele din Berlinu.

Parisu, 29 Noemvre.

Ambasada germana n'a fostu insarci-natá sã întrete pe guvernul francez de trimiterea cutielorú esplosive la Berlinu; de asemenea n'a fostu insciuntatu, cá unu consilieru polițienescu ar fi plecatu la Parisu.

E probabilu, cá cutiile si scrisorile voru fi date poliției franceze, care va lucra după cum va gási de cuviintá.

Orleans, 29 Noemvre.

Strada Baulong si castelulu de unde scrisorea a fostu adresatá d-lui de Caprivi, nu esistá.

Cercetárilé n'au datu până acum nici unu resultatú. Nici o urmá la cáile ferate; nicáiru nu se scie de láđile espediate la Berlinu.

Se crede, cá autorii ar fi nisece inter-nacionalistu streini, venitu din Londra, si cari, párasindu Parisulu, s'ar fi dusu la Orleans.

Berlinu, 29 Noemvre.

Dieta. La deschiderea sedinței, pre-ședintele d. Levetzov a esprimatú, în mijloculu aplauselorú, indignarea, ce inspirá atentatulu criminalu în contra împéراتului. Elu crede, cá este interpretulu sentimente-lorú Camerii, mulțumind lui D-șeu, cá acéstá tentative n'a avutu consecințe pentru împératu si imperiu.

Impératása a sositu eri cu principele moștenitoru. A făcutu o visitá d-lui de Caprivi.

Petersburg, 29 Noemvre.

Điarulu de St.-Petersburg se asociazá felicitațiunilorú adresate d-lui de Caprivi, pentru cá a scăpatu de atentatulu anarchistu, atuncu este cea mai bună probá, cá tre-buescu luata măsuru energice în contra a-narchiștilorú, cari au declaratú resbelu tu-turorú claselorú societății.

Reuniunea femeiloru române din Brașovu.

Brașovu, 18 Noemvre 1893.

(Urmare).

Cu privire la scotelile Reuniunei, co-mitetulu comunicá, cá averea Reuniunei în decursulu anului expiratú s'a urcatu dela 38, 878-01 fl. la 40,025-56 fl.; prin urmare a crescutu capitalulu cu 1147-55 fl. Acéstá ur-care extraordinará se esplicá prin împre-jurarea cá numai prin urecarea aurului res-ultá o creștere de 542-85 fl. Mai departe se raportézá, cá scotelile s'au revidatu a-tátu de comisiunea comitetului, cátu și de comisiunea adunării generale ale cárorú rapórté voru urma. Comitetulu mai împár-tășese, cá a pregátitu unu proiectu de bugetu alú Reuniunei pe anulú 1893/4 și altulu pentru Internatulu-Orfelinatú totu pe anulú 1893/4 și cá și aceste proiecte ur-mézá la ordinea đilei.

Dupá acéstá comitetulu presentézá prin raportulu séu hártia On. Eforii cu data

28 Iulie a. c. Nr. 132, prin care acéstá On. Eforiá declará, cá nu póte renunța la sub-vențiunea de 800 fl., acordatá până acuma, de-óre-ce pe basa acestei subvențiunú s'a înfiintatu cl. IV și a V-a de fetițe. Ase-menea se presentézá și hártia Venerab. Consistoriu Metropolitanú de dato Blașiú în 12. Aug. a. c. Nr. 2676, prin care sé róđa, cá sé reasumeze conclusulu privi-torú la detragerea subvențiunei de 200 fl.

De-óre-ce aceste subvențiunú s'au de-trasú în urma hotárirei adunării generale din 24 Iunie a. c., și pe basa acestei ho-táriri comitetulu a reorganisatu Internatulu înfiintándu pe lángá elú și unu Orfelinatú, Comitetulu e de párere, cá în împrejurárilé de astáđi o reasumare a conclusului adusú în susú menționata adunare ar aduce Reuniunea într-o poziții fórte criticá; apoi în-tocmirea Internatului-Orfelinatú, precum e astáđi, e o necesitate, precum s'a arátatu, pentru poporulú nostru și coréspunde pe deplinú nobilulu scopu statoritu în § 1 alú statutelorú nóstre: „De a sprijini creșterea fetițelorú orfane și sérace prin înfiintarea de școlú de lucru și de învățaturá“. De a-ceea Comitetulu e de párere, cá adunarea generalá sé binevoéscá a susține conclusulu adusú în adunarea generalá din 24 Iun. a. c.

Cu privire la hotáirea adunării ge-nerale ordinare, ținutá în 7 (19) Nov. a. c., ca comitetulu sé tipárescá în fía-care anul raportulu séu generalú, precum și scote-lile Reuniunei și ale Internatului, aseme-ná și bugetele Reuniunei și a Internatului și aceste sé le împárțescá între membrele Reu-niunei, Comitetulu se róđa, cá adunarea generalá sé binevoéscá, din considerațiunú de economiá, sé reasumeze acéstú conclusú și Reuniunea în privința acéstá sé păstreze praxa de până acuma, adecá sé facá adu-nării generale unu raportu în scrisú și după adunarea generalá sé publice o dare de sémá despre activitatea comitetului, dim-preuná cu scotelile și bugetele Reuniunei și ale Internatului-Orfelinatú.

În fine comitetulu, în raportulu séu, se róđa, cá Onorata adunare generalá sé ia la cunoștință raportulu séu, și după ce va pertracta și obiectele referitóre la scote-lile Reuniunei și ale Internatului, se bine-voiascá a-i da absolutoriu cu privire la ges-tiunea afacerilorú în anulú administrativú 1892/93.

Adunarea generalá ia la cunoștință acéstú raportu și aprobá tóte dispozițiunile cuprinse într-ensulu, și în specie dispune:

- a) Sã se esprime mulțamitá din partea adunării generale Onoratei Domne Elena Popovici pentru donațiunea sa de 1000 lei.
- b) Hotáresce, cá suma acéstá sé se admi-nistreze separatú pe séma Internatului-Or-felinatú și venitele acestei sume sé se ín-trebuințeze pentru scopurile acestei institu-țiunú.
- c) Sã se răspundá Onoratei Eforii a școlélorú medii din Brașovu și Venerabilu-lui Consistorú din Blașiú, cá Reuniunea nu se póte abate dela hotáirea sa luatá de adu-narea generalá ținutá în 24 Iunie a. c. de-órece pe basa sumelorú detrase a înfiintatu și a pusú în lucrare Internatulu-Orfelinatú alú Reuniunei.

La ordinea đilei urmézá raportulu ca-sei despre averea și scotelile Reuniunei cu íncheerea anului administrativú 1892/3.

A) averea Reuniunei în 11 (23) Oct. a. c. a fostu: Obligațiunú private 4327.65 fl., Hártii de valóre 23,420 fl. Casa din tégulú boilerú 10,000 fl. Depuși la „Al-bina“ 1772.91 fl. Chirii restante 95 fl. Sub-vențiá anticipatá la Internatú 275 fl. O cassá de ferú 135 fl. Totalú 40,025.56 fl.

B) Starea venitelorú și a cheltueli-lorú: Venite: Dela obligațiunú private 259.66 fl. Dela hártii de valóre 1165 fl., Chiria casei 780 fl. Interese capitalisate 52.24 fl. Taxele membrorú ordinare 120 fl. Venitulú curatú alú balului 27 fl. Dona-țiunea rēposatului Cioflectú 90 fl. Dela 2 membre fundatóre 50 fl. Câștigulu prin urcarea cursului 542.85 fl. Totalú: 3086 fl. 75 cr. — b) Cheltuelile: Subvențiunea școléi din Brașovu 600 fl. Subvențiunea școléi din Blașiú 200 fl. Subvențiunea ín-ternatului 550 fl. Onorariulu Actuarului 100 fl. Serviciu 35 fl. Dajde 208 fl. Repa-ratulú la casá 100 fl. Asigurare 10.70 fl.

Spese extra-ordinare 95.50 fl. Din donați-unea Institutului „Albinei a trecutú la In-ternatú 40 fl. Adausú le capitalú 1147.55 fl. Totalú: 3086.75 fl.

(Va urma)

Dare de sémá.

Cu ocase primei prelegeri, ce s'a tin-utú Dumineca trecutá în sala gimnasiului románú din locú au incursú urmátórele su-prasolviri:

Protop. Petricú 80 cr., Haritonú Pe-tricú 80 cr., D-na Maria D. Lupanú 1 fl. 80 cr., Familia I. Dușoiu 80 cr., I Sábá-deanu 1 fl., Sterie Stinghe 1 fl. 60 cr., Va-leriu Bologna 60 cr. G. Popp espeditorú 60 cr., D. Munteanu 20 cr., Ip. Ilasievici 30 cr., L. Nastasi 40 cr., G. B. Popp 40 cr., Dr. Baiulescu 40 cr., P. Fara 80 cr., B. Baiulescu 90 cr., S. Damianú 80 cr., I. Popea 30 cr., Maria Branisce 60 cr., A. Bársanu 1 fl., G. Belissimus dir. 30 cr., Dr. Eug. Mețianu 80 cr., G. Chelariu 80 cr., Dr. D. Popp avocatú 80 cr., P. Popú jude 80 cr. Dr. Ios. Blaga 80 cr., Bre-banu stud. 30 cr., Proșteanu stud. 30 cr., St. A. Popovici 60 cr., Nic. Ciurcu sen. 80 cr., Elena Voina 30 cr., Oct. Sorescu 30 cr., Octavia Stănescu 60 cr., I. Teclu com-ersantú 80 cr., Dr. A. Mureșianu 30 cr., Ios. Pușcariu 30 cr., Paraschia Dariu 80 cr., Cápitanú Popa 30 cr., Susana Laszlo 30 cr.

L i t e r a t u r á.

„Lumea ilustratá“, din Bucuresci (Ho-tel de France nr. 8) an. II, broșura IV a apárutú cu urmátorulu sumarú: A mea este resbunarea, romanu (urmare); Tu dragú alú inimei visláșu, poesiá de N. D.; Vięta de actorú în provinciá, novelá de Rădulescu-Nigerú (urmare), La ce? poesiá de C. A. Bonachi; Onóre și datoriá, romanu (ur-mare); Copaculu sfântu, poesiá; Smochina și leneșulu, noveletá de Alph. Daudet; Ne-munierea (dupá Lamartine) de Dim. G. Nanu; Michnea celú réu, dramá în 3 acte, de Nic. Țincu (urmare); Lumea (versuri albe) de Ionú dela Fintescú; O, atátú de sfântá-i nóptea, poesiá de N. G. Mihá-leescu; Ochii (proșá) de Em. Párăeanu; Pri-beaga, noveletá; Impératulu și lácustele; Felurimí, Urmézá 8 ilustrațiunú artisticú esecutate; pe envelopá se aflá ilustrațiunea Principesei Maria a Romániéi.

DIVERSE.

O flicá a Sultanului dispárutá. Đia-rulu „Secolo“ din Milau, aflá din Constan-tinopolú, cá în mánáștirea „Sacre Coenr“ de acolo era ascunsá o fatá a Sultanului, despre originea cáreia nu sciau nimicú ce-lelalte cálugárițe. Înainte cu cáți-va ani fugi din haremulu imperialú o odaliscá, care se amorezase de unu doctorú grecú, luándu cu sine și pe o fetiță a sa de doi ani. Fetița fú incredințatá mánáștiriei sub unu nume falsú, ceea ce se descoperi în urma unei scrisorú anonime a mamei fetei cátrá poliții. Sultanulu a trimisú pe co-mandantulu palatului Vitalis-Pașa și a luatú pe fatá la sine.

Páltóne musicale. Poliției criminale din Berlinu ii s'a presentatú de curéndú unu aparatú, care va impedece furtulu páltónelorú. Elú constá dintr-unu balonú de gumá și unu mecanismú, care este fixatú la acáțătóreá paltonului. Când se desbracă cineva de paltonú n'are decátú sé sufe în balonulu de gumá, până se umeftá cátu cap-ulú unui copilú, și pe urmá ilú ascunde în îndoiturile paltonului. Décá vre-unu pun-găș voescé sé fure paltonulu și ilú apucá de acáțătóre, atuncu se aude o șueraturá ascuțitá și plángátóre, care se produce prin eșirea aerului din balonú. Este însé de te-mutú, cá pungașii vorú afla secretulu și cá vorú puté sé paralizese efectulu aparatului de alarmá.

Proprietarú: **Dr. Aurel Mureșianu.** Redactorú responsabilú: **Gregoriu Măiorú.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Noembrie 1893.

Renta ung. de aur 4%	116.10
Renta de corone ung. 4%	94.15
Imp. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	124.25
" " " argint 4 1/2%	100.60
Oblig. " " de ost. I. emis.	121.30
Bonuri rurale ungare.	94.50
" " croate-slavone.	98.25
Imp. ung. cu premii.	148.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	142.—
Renta de hartie austr.	97.55
" " argint "	97.25
" " aur "	117.65
Losuri din 1860.	144.75
Acții de-ale Băncii austro-ungar.	1004.—
" " ung. de credit.	417.50
" " austr. de credit.	342.50
Napoleon d'ori.	9.92 1/2
Mărci imp. germ.	61.10
London (lire sterlinge).	124.35
Rente de corone austr.	96.35

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Noembrie 1893.

Banote rom. Cump.	9.78	Vend.	9.83
Argint român.	9.70	"	9.75
Napoleon-d'ori	—	"	—
Galbeni	—	"	—
Ruble rusești	—	"	—

Nr. 14466—893.

PUBLICAȚIUNE

Dispozițiunile ulterioare provisorice la statutul referitor la provisionarea cu apă din apeductul orașenesc, statorite în ședința de ieri a reprezentanței comunale, conținând modalitatea acoperirii speșelor asupra introducerii și exploatarei acestui apeduct, se află începând cu ziua de astăzi în decursul a 30 de zile în expeditul acestui magistrat spre examinare generală în decursul orelor oficioase.

Eventualele recuse în contra acelor dispozițiuni se pot așterne până în 26 Decembre a. c. la acest magistrat.

Brașov, 28 Noembrie 1893.
305 2—2 **Magistratul orașenesc.**

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

NOUȚATE! **VINŪ NEGRU ȘI ALBŪ!** **NOUȚATE!**

Am onorea a aduce la cunoștința onor. publică, că cu ocazia culesului de vii, am cumpărat singur în persoană

vinŪ albŪ și negru,

din renumitele vii dela **Szegsard,** de o calitate superioară.

Aceste vinuri **curate și foarte bune le vëndŭ** atătŭ în **hotelulŭ meu,** cum și afară, cu prețurile obicnuite din piață.

Fiind-că după cunoștința mea, vinuri de-astfel de calitate eminentă nu se află în localurile unde se vinde vinŭ, imi permitŭ a atrage atențiunea onor. publică asupra vinurilor mele.

Cu totă stima
Pásztorŭ István,
proprietarulŭ hotelului
la „**LEUL DE AURŪ**“
Brașovŭ, în Blumena.

301,2—6

PILULELE pentru CURĂȚIREA SÂNGELUI

mai nainte numite „**PILULELE UNIVERSALE**“ ale lui

I. P S E R H O F E R

merită cu totŭ dreptulŭ numirea din urmă, de-ocare în faptă suntŭ foarte multe bôle, la cari aceste pilule au probatŭ efectulŭ lorŭ escelentŭ.

De mai multe decenii suntŭ aceste pilule lăpitate și puține familii se vorŭ afla la cari arŭ lipsi o mică provisione din acestŭ medicamentŭ de casă escelentŭ.

S'au recomandatŭ și se recomanda de către mulți medici aceste pilule ca medicamentŭ de casă, cu deosebire în contra tuturorŭ suferințelor, ce provinŭ în urma relei mistoiri și constipații, precum: perturbarea în circulațiunea feriei, suferința de ficatŭ, slăbirea mațelorŭ, colica cu vënduri, congestiunea la creeri hămoroide (vina de aurŭ) și c. l.

Priu proprietatea lorŭ purificătoare de sânge au cu deosebire bunŭ efectŭ asupra anemiei și asupra bôlelorŭ ce isvorăsc din acestŭ, precum: gălbănare, dureri de capŭ nervose ș. a. m. Aceste pilule purificătoare de sânge încreză așa de ușorŭ, încătŭ nu pricinuescŭ nici cele mai mici dureri și pentru aceea le pôte folosi și cele mai stăbite persoane, chiar și copiii fără nici o temere.

Aceste pilule purificătoare de sânge se prepară veritabile singurŭ numai în farmacia „zum gold. Reichsapfel“ a lui **I. Pserhofer** Singerstrasse Nr. 15 la Viena și costă o cutie cu 15 pilule **21 cr.** v. a. Un sul cu 6 cutii costă **1 fl. 5 cr.**, trimițându se nefrancatŭ cu rambursă **1 fl. 10 cr.** Dacă se trimite suma banilorŭ înainte, costă unŭ sulŭ cu pilule **1 fl. 25 cr.** inclusive francare 2 suluri **2 fl. 30 cr.**, 3 suluri **3 fl. 35 cr.**, 4 suluri **4 fl. 40 cr.**, 5 suluri **5 fl. 20 cr.**, 10 suluri **9 fl. 20 cr.** Mai puținŭ de unŭ sulŭ nu se pôte espeda.

N.B. În urma lăptirii lorŭ celei mari, se imiteză aceste pilule sub diferite forme și numiri, de aceea se face rugarea a care enume „**Pilule purificătoare de sânge**“ ale lui **I. Pserhofer** și numai acelea suntŭ veritabile, a cărorŭ instrucțiune pentru folosire este provădută cu iscălitura **I. Pserhofer**, și cari pörtă pe capaculŭ cutiei totŭ aceeași iscălitură în coloré roșiă.

Dintre neenumăratele scrisori, prin cari consumenții acestorŭ pilule mulțimescŭ pentru redobândirea sănătăți după cele mai varii și grele bôle, lasămŭ se urmeze aci puține numai, cu observarea, ca ori-cine a întrebunțatŭ odată aceste pilule, le recomanda mai departe.

Köln, 30 Aprilie 1893.

Stim. D-le Pserhofer! Binevoesc de a mi trimite încă 15 suluri din escelentele D Tale piluri pentru curățirea sângelui cu rambursă postală. Cu această ocazie Vă educă mulțămirile mele pentru efectulŭ de minune alŭ pilurilorŭ D-tale.

Cu distincă stimă,
Franz Pavlistik, Köln Lindenthal.

Hrasche lângă Flodnio 12 Sept. 1887.

Stim. D-le! A fostŭ voința lui D-șeu că pilulele D v. au ajunsŭ în mâinile mele, și rezultatulŭ dela acestŭ îl atribui Dv. Mă recisemŭ în patulŭ de leasă astfel încătŭ nu mai puteam lucra și aș fi si-gurŭ deja morț, deocă nu m'ar fi scăpatŭ minuatŭ Dv. pilule. D-șeu se vă binecuvintese de mi de ori. Am confiența, că pilulele Dv. mă vorŭ face de totă sănătoasă, așa precum a folositŭ și altora.

Theresia Kuific.

Wiener-Neustadt, 9 Dec. 1887.

Stm. D le! În numele mătușei mele de 60 ani îți exprimŭ cea mai căldurosă mulțămire. Densa a suferitŭ 5 ani de catărŭ la stomacŭ cronicŭ și de apă. Vițăa i era unŭ chinŭ și se credea deja de perdută. Prin întâmplare a căpatatŭ o

cutie cu escelentele Dv. Pilule purificătoare de sânge, și după o întrebunțare mai îndelungată s'a vindecatŭ.

Cu distincă stimă, **Iosefa Weinzettel.**

Eichengraberamt bei Gfuhl,
27 Martie 1889.

Stim. D-le! Subsemnatul se rogă a mai trimite 4 suluri cu pilulele D-v. în adevărŭ fotositorŭ și escelente. Nu potŭ întrelasa fără ca se Vă esprimŭ recunoștința mea în privința valoarei acestorŭ pilule, și le voi recomanda unde numai se va putē tuturorŭ suferințilorŭ. Vă autorizezŭ, ca această a mea mulțămită se o folosiți după placŭ și pe cale publică. Cu distincă stimă **Ignaz Hahn.**

Gotschdorf bei Kohlbach, Oestr. Schlesien, 8 Oct. 1888.

Stim. D-le! Vă rog a mi trimite unŭ sulŭ cu 6 cutii din pilulele Dv. universale purificătoare de sânge. Numai minuatelorŭ D-v. pilule am să mulțimescŭ, că am scăpatŭ de o suferința de stomacŭ, care m'a chinuitŭ 5 ani. Aceste pilule m'are să mi lipsescă nici-odată și exprimŭ prin această mulțămirea mea cea mai căldurosă.

Cu cea mai mare stimă, **Ana Zwicki.**

Ca veritabile suntŭ a se privi numai acele pilule a cărorŭ instrucțiune este provădută cu iscălitura **I. Pserhofer**, și cari pörtă pe capaculŭ fiă-cărei cutii totŭ aceeași iscălitură în coloré roșiă.

Susamintitele specialități se află și în Budapesta la farmacistulŭ I. von Török, Königsgasse 12.